

Inhoud

1.	Praat: P van Persoonlijk	3
2.	pRaat: R van Reactie	4
3.	prAat: A van Autonomie	4
4.	praAt: A van afbeeldingen	5
5.	praaT: T van taal	6
6.	Checklijst	7

Het vijfletter woord PRAAT is een geheugensteuntje voor vrijwilligers van een praattafel.

Dit document somt de belangrijkste aandachtspunten op hoe je kan differentiëren tijdens de praattafel Nederlands.

We spreken hier over beginners en gevorderden. Uiteraard zal je niet enkel met het ene of het andere aan de slag gaan. Er zitten nog vele verschillende taalniveaus tussen die uitersten. Het is aan de vrijwilligers om hier voldoende in te variëren.

AT: Anderstalige

1. Praat: P van Persoonlijk

- Maatwerk: werk met thema's op maat van de **interesse van de AT**

Makkelijke alledaagse, concrete thema's voor beginners met eenvoudigere woordenschat vb. eten, koken, kinderen, werk

Moeilijkere, abstractere thema's voor gevorderden vb. werkomgeving, studies, je toekomst, het milieu, wat vind je van ... ?

Voorbeeld maatwerk: 1 thema inzetten voor verschillende niveaus

Verzamel over het thema eten wat afbeeldingen en woorden voor verschillende niveaus.

Beginner: eten, drinken, fruit (appel, peer, banaan), groeten (tomaat, sla,...), vlees, vis, graag/niet graag, brood

Gevorderd: ontbijt, lunch, koken, fruit (druiven, kiwi's,...), groenten (selder, wortelen,...) 's morgens, 's middags, bruin, wit, volkoren, gesneden, restaurant

Moeilijk: croissants, menu's, bistro, sterrenrestaurants, kookprogramma, ingrediënten,....

Geef aan elke deelnemer een omslag met de woorden die het best aansluiten bij zijn niveau. Overloop afwisselend eerst de woorden (wat begrijp je al?) + leg uit.

Laat de deelnemers zinnen voorbereiden met de woordenschat en afbeeldingen en doe zelf ook mee!

Beginner: Ik eet graag brood.

Gevorderd: Ik ga graag op restaurant met vrienden.

Moeilijk: Ik eet graag een rijst met gebakken kippestukjes en een pikante saus, want ik eet graag pikant eten.

- Persoonlijk: individuele **aandacht** geven

Heb interesse in de persoon die voor je zit, laat de AT aan het woord. Stel zeker niet altijd dezelfde vragen: Wie ben je ? Van waar kom je ? Wat is je moedertaal ? Hoelang ben je al in België ? Hoe ben je hier terecht gekomen ? Werk je ? Heb je kinderen ? Doordat dit veel voorkomende vragen zijn, zal de oefenkans Nederlands hier beperkt zijn.

AT gaan makkelijker praten als ze de aandacht krijgen. Stillere deelnemers kan je meer aandacht geven, grotere babbelaars geef je wat minder aandacht.

Voorbeelden: individuele aandacht geven

Je kan vb. een deelnemer van de week aanduiden die het gespreksonderwerp van het eerste kwartier mag kiezen. Je kan in een vragenronde nagaan wat iedereen de afgelopen tijd gedaan heeft en daar een thema voor de groep uitpikken. Dat doe je telkens bij een andere deelnemer zodat iedereen op zijn beurt aandacht krijgt.

2. pRaat: R van Reactie

Jouw reactie/feedback is zeer bepalend in het differentiëren op vlak van taalniveaus.

Beginners: sommige starten met luisteren en gaan pas later spreken. Maar de vrijwilliger moet ze ook wel op tijd uit die comfortzone halen. De klemtoon ligt op het stimuleren van de spreekdurf dus beperk zeker de talige feedback. Communicatie staat voorop. Start altijd zelf het gesprek. Laat ze imiteren. Werk vooral met ja en nee vragen (open vragen). Laat ze de zinsconstructie overnemen en slechts enkele woorden veranderen. Je kan ook inspelen op non-verbale communicatie: bijv. iemand geeuwt: Ben je moe? Waarom?

Maar moedig zeker de AT aan om te spreken. Fouten maken hoort uiteraard bij dit leerproces. Corrigeer op een zachte manier (recast). Bijv. Ik geweest naar het markt. Jij antwoordt: Ben jij naar de markt geweest?

Laat gevorderden creatief omgaan met taal. Laat ze bewust zelf de conversatie starten (vb. Stel jij maar eerst een vraag!). Werk met open vragen. Bij een gevorderde moet je gesprek stimuleren, ze uitdagen (bijv. 'Kan je dat beter/anders formuleren?') en doorvragen.

Hier kan je wel al soms expliciet verbeteren. Het gaat al meer over de taal verbeteren, perfectioneren en minder om de spreekdurf te stimuleren.

Geef het frustratiemoment zijn plaats, de AT moet je laten zoeken naar woorden en dus tijd geven. Maak dus zelf de zinnen niet af maar geef ruimte aan een mogelijke stilte.

3. prAat: A van Autonomie

Zelf kunnen beslissen over wat er zal gebeuren, kan zeer motiverend werken. Als dat zo is, dan zullen ze meer geneigd zijn om iets te doen. Dus als je mensen betreft of op zijn minst informeert, zelfs over het proces, dan zullen ze beter leren.

Gevorderden kan je met opzet beperken en op die manier meer uitdagen. Een beginner kan meer vrijheid gebruiken. Maar een gevorderde kan je ook meer vrijheid geven over bijv. de gespreksonderwerpen gelinkt aan hun interesses. Een beginner zal je meer structuur en sturing moeten bieden om tot oefenen te komen.

Je kan de AT meer of minder ondersteunen bij de oefenkans door bijv. al dan niet woordjes te geven bij een gesprek of een afbeelding, te helpen bij het spreken, te laten voorbereiden, meer tijd of juist minder tijd te geven, ...

Voorbeeld: variatie in de autonomie

Vrije autonomie: je moet 1 foto kiezen uit 15 foto's en daarover kan je praten. Voor een beginner kan dit een veilige keuze zijn om iets te kiezen waar je over kan praten, de woordenschat van kent. Maar als je bijv. het gespreksonderwerp overlaat aan een beginner kan dit ook te veel autonomie inhouden om tot spreken te komen. Je kan de keuze helemaal vrijlaten en de AT zelf een foto laten kiezen (smartphone, internet) waar die wil over praten.

Beperkte autonomie: je moet 1 foto kiezen uit 3 foto's en daarover praten. Voor een gevorderde is dit meer uitdagender gezien de keuze beperkt is. Als het bijv. hier over foto's gaat van eten, zal de uitdaging beperkter zijn dan foto's over actualiteitsitems. Maar als je bijv. vraagt om op 3 vragen te beantwoorden, is dit makkelijker en duidelijker voor een beginner dan een vrije conversatie.

4. praAt: A van afbeeldingen

Bij beginners en zeker bij alfa-cursisten is het gebruik van afbeeldingen cruciaal. In het begin zal het zich beperken tot het benoemen van de voorwerpen op de afbeelding. Je kan zaken groeperen (bijv. leg alle groenten samen en benoem ze), op volgorde leggen (bijv. voorwerpen die de dag overlopen: bed, wekker, kleerkast, lavabo, koffie, ...). Het blijft belangrijk dat de AT niet enkel iets doet met de afbeeldingen, de woorden moeten ook benoemd worden.

Mogelijke afbeeldingen: foto's, pictogrammen, logo's, videofragmenten, tekeningen, spelmateriaal, beeldwoordenboek, google afbeeldingen, + uitbeelden, non-verbale communicatie. Je kan ook met voorwerpen werken (bijv. gebruik een echte wortel i.p.v. een foto van een wortel).

Voor gevorderden kan je aan de hand van dezelfde afbeeldingen complexere opdrachten geven. Hier zal de geschreven tekst meer op de voorgrond komen en de afbeelding minder prominent aanwezig zijn. Op termijn kan je de afbeelding weglaten en enkel beperken tot tekstmateriaal.

Voorbeeld: variëren met afbeeldingen

Je maakt een memory met een zowel tekstkaartje en afbeeldingskaartjes. Beginners kunnen enkel de gelijke afbeeldingen omdraaien en benoemen. Gevorderden kunnen ook een combinatie van afbeelding en tekst proberen om te draaien.

5. praaT: T van taal

Het is vanzelfsprekend dat je met een beginner je eigen taal veel meer zal moeten aanpassen dan bij een gevorderde.

Volgende aandachtspunten bij beginners zijn cruciaal om tot oefenen te komen:

- spreek zelf correct en gebruik geen tarzantaal en zeker geen dialect
- spreek zeer langzaam, articuleer goed, maak korte zinnen en pauzeer
- gebruik je lichaamstaal
- gebruik vooral tegenwoordige tijd.
- instructietaal inzetten is duidelijk, concreet, kort en makkelijk
- let op met figuurlijk taalgebruik ('zie je het zitten?' of 'ik kan daar in komen')
- herhaal voldoende en geef voorbeelden om zaken duidelijk te maken
- controleer of ze je begrepen hebben en zorg dat jij ook de AT begrijpt
- ga zeker niet luider praten, AT zijn niet per definitief slechthorend

Bij gevorderden kan je al een iets normaler spreektempo hanteren. Dit zal afhangen van persoon tot persoon en wanneer AT je niet begrijpen, vereenvoudig je terug je eigen taal.

6. Checklijst

P van Persoonlijk

• Praat je over zaken die de **AT interesseert** ? Pas je je onderwerpen aan aan de **interesses van de AT** ?

• Laat je de AT **voldoende aan het woord** ? Geef je iedereen de nodige aandacht en niet enkel de gevorderden ?

R van Reactie

• **Moedig je de beginner voldoende aan** om toch wat Nederlands te oefenen ?

• **Daag je de gevorderde wat uit** om correct te spreken ?

A van Autonomie

• Geef je de **beginner vrijheid in keuze** van gespreksonderwerpen, methodieken ?

• **Daag je de gevorderde juist wat uit** door de keuze te beperken ?

A van Afbeelding

• Gebruik je **voldoende afbeeldingen**, tekeningen, spelmateriaal,... ?

• Varieer je bij de gevorderde tussen **afbeeldingen en tekst** ?

T van Taal

• Praat je zelf **duidelijk Nederlands** ?

Persoonlijke notities:

COLOFON

Siska Goubert

Consulent integratie - taalpromotie

Siska.goubert@integratie-inburgering.be

**Vlaamse
overheid**

Het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt het Vlaams integratiebeleid. In het Agentschap vind je alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal vertalen en tolken, en de Huizen van het Nederlands (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen, en het Huis van het Nederlands Brussel). Het Agentschap is een private stichting en werd in 2013 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap. Meer info vind je op www.integratie-inburgering.be.